

Dosarul nr.3ra-1054/20

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Guzun, Gr.Dașchevici, A.Bostan)

ÎNCHEIERE

12 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr împotriva Comisiei Electorale Centrale, terți Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ, constatarea încălcărilor și obligarea modificării actului administrativ normativ,

împotriva încheierii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care propunerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, Andrei Năstase privind recuzarea judecătorului raportor de la examinarea cauzei de contencios administrativ a fost respinsă, și a

hotărârii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea în contencios administrativ a fost respinsă ca fiind neîntemeiată,

c o n s t a t ă :

La data de 29 septembrie 2020 Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr a depus în temeiul art. 72 alin. (3) Cod electoral în Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, terți Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului

Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea parțială a actului administrativ normativ, constatarea încălcărilor și obligarea modificării actului administrativ normativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că la data de 26 septembrie 2020 Comisia Electorală Centrală a emis hotărârea nr. 4301 cu privire la organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni în cadrul alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, prin care a dispus constituirea în cadrul alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020 a secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni (conform anexei) după cum urmează: municipiul Chișinău 1; municipiul Bălți 1; orașul Anenii Noi, raionul Anenii Noi 1; comuna Calfa, raionul Anenii Noi 2; satul Gura Bîcului, raionul Anenii Noi 2; satul Hîrbovăț, raionul Anenii Noi 1; satul Varnița, raionul Anenii Noi 4; orașul Căușeni, raionul Căușeni 2; satul Chircăiești, raionul Căușeni 2; satul Copanca, raionul Căușeni 2; comuna Fîrlădeni, raionul Căușeni 1; satul Hagimus, raionul Căușeni 2; orașul Criuleni, raionul Criuleni 2; comuna Cocieri, raionul Dubăsari 2; comuna Coșnița, raionul Dubăsari 2; satul Doroțcaia, raionul Dubăsari 2; comuna Molovata Nouă, raionul Dubăsari 1; satul Ustia, raionul Dubăsari 1; satul Sănătăuca, raionul Florești 4; orașul Rezina, raionul Rezina 4; orașul Ștefan Vodă, raionul Ștefan Vodă 2; comuna Răscăieți, raionul Ștefan Vodă 1.

În opinia sa, actul administrativ normativ enunțat, în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) este ilegal și urmează a fi anulat, deoarece la emiterea acestuia nu au fost respectate dispozițiile art. 32 alin. (3) lit. b) și c) din Codul Electoral, și anume, lipsește informația cu referire la numărul alegătorilor cu drept de vot înregistrați în Registrul de stat al alegătorilor, cât și informațiile legate de numărul de alegători cu drept de vot care au fost înregistrați în baza înregistrării prealabile, aspecte ce ridică dubii serioase asupra legalității hotărârii enunțate în partea vizată.

De asemenea, Andrei Năstase a precizat că deși legea nu este clară sub aspectul dat, instanța trebuie să facă o conexiune a normei cu tipul scrutinului, fiind evidentă că aplicarea ei presupune inclusiv numărul cetățenilor ce au participat la scrutinul prezidențial din 2016, or, acel scrutin nu este la fel de relevant după specific.

Astfel, în susținerea opiniei enunțate, reclamantul a menționat că la unele secții de votare deschise anterior au participat un număr foarte mic de persoane, și anume din informațiile cunoscute, la BESV Bălți în scrutinele din 2016 și 2019 au participat mai puțin de 30 de persoane, fiind cert că pentru a deschide în anul 2020 o secție de votare în această localitate nu există niciun raționament legal. În același timp, în alte localități, cum ar fi Anenii Noi, Calfa, Hîrbovăț, Gura Bîcului, Varnița, Căușeni, Hagimus, Rezina, Ștefan Vodă, Răscăieți, la scrutinele precedente nu au fost deschise secții de votare, sau au fost deschise

într-un număr de câte una, pe când acum, în aceste localități, sunt deschise secții de vot, inclusiv într-un număr mai mare decât la scrutinele precedente. Prin urmare, se atestă că criteriul legal conexe de numărul alegătorilor, care au participat la scrutinele precedente, este inexistent în aceste situații, iar actul Comisiei Electorale Centrale contravine expres normei legale citate.

Pe baza celor prezentate, reclamantul a pretins că Comisia Electorală Centrală la emiterea hotărârii contestate nu a aplicat și un alt criteriu relevant cazului, și anume numărul înregistrărilor prealabile, or, potrivit site-ului <http://inregistrare.cec.md/Statistics> ca și votanți din regiunea transnistreană s-au înregistrat doar 175 persoane.

Totodată, în cererea de chemare în judecată s-a mai arătat că anumite acțiuni efectuate de către Comisia Electorală Centrală decrete în actul administrativ normativ contestat nu pot fi reținute drept executate în urma tăinuirii acestora prin nepublicare.

Aici, reclamantul a reiterat că din pct. IV și pct. VII a hotărârii nr. 4301 din 26 septembrie 2020 a Comisiei Electorale Centrale se desprinde că în ziua de 17 iunie 2020, organul electoral central s-a adresat președinților celor 10 raioane limitrofe a râului Nistru (Soroca, Florești, Șoldănești, Rezina, Orhei, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni și Ștefan Vodă), solicitându-le prezentarea informațiilor referitoare la căile de comunicație ce se utilizează pentru deplasare între ambele maluri ale Nistrului, iar la data de 25 iunie 2020, Comisia Electorală Centrală a prezentat președinților celor șapte raioane, ce dispun de căi de comunicație între ambele maluri (Florești, Rezina, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni, Ștefan Vodă), lista prealabilă a secțiilor de votare pe care intenționează să le organizeze în localitățile din aceste unități administrativ-teritoriale, solicitându-le totodată asistența pentru informarea primarilor localităților respective în vederea demarării procedurilor de amenajare a sediilor unde vor fi găzduite secțiile.

Cu toate acestea, analizând portalul online al Comisiei Electorale Centrale, se observă nepublicarea atât a adresărilor efectuate către președinții celor 10 raioane limitrofe a râului Nistru (Soroca, Florești, Șoldănești, Rezina, Orhei, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni și Ștefan Vodă), cât și a listelor prealabile a secțiilor de votare pe care organul electoral central intenționa să le organizeze în unitățile administrativ-teritoriale propuse celor 7 raioane ce dispun de căi de comunicație (Florești, Rezina, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni, Ștefan Vodă).

Respectiv, nu este clar care au fost răspunsurile oferite pe marginea listelor prealabile de votare propuse de către Comisia Electorală Centrală președinților celor 7 raioane (Florești, Rezina, Criuleni, Dubăsari, Anenii Noi, Căușeni, Ștefan Vodă) ce dispun de căi de comunicație.

În continuare, în susținerea cererii de chemare în judecată, Andrei Năstase a susținut că mai multe autorități publice locale, printre care și primarul comunei Răscăieți, raionul Ștefan Vodă au informat Comisia Electorală Centrală despre imposibilitatea constituirii secțiilor de votare pentru cetățenii din regiunea transnistreană, însă Comisia Electorală Centrală prin actul

administrativ contestat a dispus constituirea secției de votare în această localitate.

În asemenea mod se impune o situație dificilă în organizarea votului și se perturbă buna și normala activitate a administrației publice locale, care este pusă în situația de a executa un act pe care nu poate să îl execute.

Conform reclamantului, Comisia Electorală Centrală urmează să prezinte în instanța de judecată toate refuzurile parvenite de la organele administrației publice locale care au informat despre nedorința și imposibilitatea de a deschide astfel de secții de votare.

În aceeași ordine de idei, reclamantul a relevat că toate aceste ilegalități admise de Comisia Electorală Centrală readuc în atenția publică riscurile de fraudare masivă a rezultatelor votului. Aceasta deoarece este notorie deja situația ce a avut loc în cadrul alegerilor prezidențiale din 2016, fapt reflectat (superficial) și în conținutul Hotărârii Curții Constituționale nr. 34 din 13 decembrie 2016, privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova (sesizarea nr.139e/2016). Or, în cadrul aceluși scrutin s-au atestat multiple cazuri de transportare organizată și corupere a alegătorilor cu domiciliul în stânga Nistrului.

De fapt, reclamantul a subliniat că la 13 noiembrie 2016 s-au înregistrat multiple cazuri de transportare organizată a alegătorilor cu domiciliul în stânga Nistrului către secțiile de votare din perimetrul râului Nistru, astfel de cazuri fiind semnalate în raionul Florești, satul Sănătăuca, secția de votare 18/58; orașul Rezina, secția de votare nr.26/42; raionul Ștefan Vodă, satul Răscăieți, secția de votare nr.32/24; raionul Dubăsari, satul Cocieri, secțiile de votare nr.15/1 și nr. 15/2; raionul Dubăsari, satul Molovata Nouă, secția de votare nr.15/10; raionul Dubăsari, satul Doroțcaia, secția de votare 15/6; raionul Anenii Noi, satul Varnița, secțiile de votare 4/41 și 4/42; raionul Căușeni, satul Hagimus, secția de votare 10/32; raionul Căușeni, satul Copanca, secția de votare 10/22; raionul Căușeni, satul Fîrlădeni, secția de votare nr. 10/26.

Aceste situații după cum a invocat reclamantul în cererea de chemare în judecată au fost constatate de asociația „Promo-LEX” care a stabilit cel puțin 164 de unități de transport care transportau organizat alegători. De asemenea, imaginile publicate pe internet și constatările aceleiași asociații probează faptul că pentru votul acordat, acești alegători au fost remunerați.

Drept consecință și având în vedere domicilierea cetățenilor menționați pe un teritoriu necontrolat de autoritățile Republicii Moldova și imposibilitatea concurenților electorali de a le aduce la cunoștință programele lor electorale, precum și transportarea gratuită a acestor cetățeni la secțiile de votare, este evident că asupra acestor alegători s-au exercitat presiuni și consimțământul lor a fost viciat.

În același context, reclamantul a menționat că pentru acel scrutin au fost deschise 30 secții de votare, unde în turul I au participat 6964 votanți, iar în turul II - 16728 persoane. În condițiile în care o secție de votare se deschide pentru circa 3 mii de persoane, observăm că pentru turul I erau suficiente 3 secții de votare, iar pentru turul II - 6 secții de votare.

Totodată, conform datelor accesibile publicului, în scrutinul parlamentar din 30 noiembrie 2014 au votat 9261 de cetățeni domiciliați în teritoriile ocupate, ceea ce denotă un interes relativ redus din partea acestora pentru exercițiile electorale desfășurate de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova, fiind evident că numărul lor explodează atunci când ei sunt cointeresați financiar pentru aceasta.

Cu referire la poziția Biroului Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, reclamantul a notat că un criteriu determinant la constituirea secțiilor de votare pentru cetățenii din localitățile date, este poziția/propunerile Biroului politici de reintegrare.

În atare condiții, reclamantul a specificat că potrivit textului hotărârii contestate se menționează că, în răspunsurile sale, Biroul politici de reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a înaintat următoarele propuneri și recomandări: „se va ține cont de situația de facto din Zona de Securitate și regiunea transnistreană unde din luna martie 2020 sunt instalate de către autoritățile neconstituționale de la Tiraspol posturi ilegale unilaterale care restricționează libera circulație, având în vedere că această perioadă poate fi extinsă în mod impredictibil de către aceste autorități; se va ține cont că nu toate căile de acces și comunicație prezentate de președinții de raioane sunt funcționale la etapa actuală în sensul restricționării liberei circulații de către autoritățile neconstituționale de la Tiraspol. În această ordine de idei, ultima verificare în teren a fost efectuată de către Misiunea OSCE, care atestă 12 posturi fixe și mobile ilegale în Zona de Securitate. De asemenea, în virtutea situației epidemiologice existente în aceste regiuni, traversarea zonei de demarcare și a posturilor instalate de așa-zisele autorități din regiunea transnistreană, este interzisă până pe data de 1 decembrie 2020”.

Astfel, autoritatea de stat abilitată cu rolul de a consulta Comisia Electorală Centrală la determinarea numărului de secții de votare, a indicat expres asupra mai multor impedimente care fac inutilă deschiderea unui număr mare de secții, indicând cert că aceste impedimente nu vor fi înlăturate pînă la data scrutinului.

Cu toate acestea, din hotărârea nr. 4301 din 26 septembrie 2020 a Comisiei Electorale Centrale nu se poate identifica respectarea nici a unei recomandări oferite de către Biroului Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat al Guvernului Republicii Moldova.

Din considerentele că după cum a fost invocat în acțiune, Comisia Electorală Centrală nu a fost transparentă în parcursul decizional cu privire la deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului (Transnistria), cât și nu a motivat în deplinătate hotărârea nr. 4301 din 26 septembrie 2020, Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr a depus prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea parțială a hotărârii nr. 4301 din 26 septembrie 2020 ca fiind ilegală în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stînga Nistrului

(Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată; constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b) și c) din Codul Electoral de către Comisia Electorală Centrală la formarea numărului de secții de votare în număr de 45 pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată; constatarea încălcării art. 32 alin. (1) lit. b) și c) din Codul Electoral de către Biroul politici de reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborarea propunerilor legate de cele 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată cât și lipsei obiecțiilor formulate și obligarea Comisiei Electorale Centrale să modifice numărul de secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) ținând cont de prevederile art. 32 alin.(3) lit. b) și c) din Codul Electoral.

Prin încheierea din 2 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea înaintată de Andrei Năstase a fost declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. f) Cod administrativ, pe motiv că nu au fost întrunite condițiile prevăzute la art.208, conform cărora în cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

Prin decizia din 5 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul depus de Andrei Năstase și a fost anulată încheierea din 2 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind restituită la Curtea de Apel Chișinău, pentru rejudecare.

Pe parcursul examinării cauzei în fond, la data de 8 octombrie 2020, Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” a înaintat cerere de recuzare judecătorului raportor, invocând că în cadrul examinării cauzei, judecătorul nominalizat a enunțat o serie de afirmații îndoielnice față de decizia din 5 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, exprimându-și opinia în discuție cu reprezentantul Comisiei Electorale Centrale sub formă de revoltă și nedumerire în privința aprecierilor juridice oferite de Curtea Supremă de Justiție speței în cauză, motiv fiind casarea încheierii din 2 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, propunerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, Andrei Năstase privind recuzarea judecătorului raportor de la examinarea prezentei cauze de contencios administrativ a fost respinsă.

Prin hotărârea din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărâ astfel, instanța de fond în urma analizei actului administrativ normativ în partea ce s-a solicitat a fi anulat și a argumentelor reclamantului invocate în acțiune în coraport cu materialele cauzei și a prevederilor legale pertinente litigiului, a constatat că actul administrativ

normativ în partea contestată este legal, emis conform competenței de către autoritatea abilitată și temeiuri de a fi anulat nu există. Or, prin poziția expusă în acțiune, reclamantul propune îngrădirea exercitării dreptului la vot a locuitorilor din stânga Nistrului.

În susținerea opiniei enunțate, prima instanța a reținut că conform art. 30 alin. (2) Cod electoral „...secția de votare va cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 de alegători”. Prin urmare, raportat la numărul de alegători conform Registrului de Stat a Alegătorilor, numărul lor fiind de 247609, ar fi necesar de aproximativ 82 de secții de votare pentru alegători din stânga Nistrului, pe când Comisia Electorală Centrală a stabilit/deschis un număr total de 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului.

Respectiv, la emiterea hotărârii contestate de reclamant, pârâta a luat în considerare toate faptele relevante, a respectat limitele legale ale dreptului discreționar și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

În acest context, Curtea de Apel Chișinău a notat că dreptul discreționar în esență oferă autorității publice prerogativa de a opta între mai multe soluții stabilite de lege pentru realizarea scopului legii când aplică o dispoziție legală. Astfel, dreptul discreționar oferă posibilitatea autorității publice de a alege una din măsurile oficiale prevăzute de norma de drept. În același sens, art. 137 alin. (1) Codul administrativ prevede că, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Astfel, la emiterea hotărârii nr. 4301 cu privire la organizarea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), municipiul Bender și unele localități ale raionului Căușeni în cadrul alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova a respectat prevederile legale, în speță nefiind stabilit faptul încălcării de către organul electoral central a prevederilor art. 32 alin. (3) lit. b) și c) din Codul Electoral.

Totodată, argumentele reclamantului precum că unele unități administrativ-teritoriale din stânga Nistrului nu dispun de căi de acces/comunicare, acestea au fost apreciate de către instanța de fond ca nefondate, având în vedere că la materialele cauzei se dețin informațiile președinților de raioane din care rezultă că totuși căi de acces există, cum ar fi poduri/bancuri peste râul Nistru, drumuri de acces, trasee republicane.

În atare condiții, pretențiile reclamantului cu privire la anularea parțială a hotărârii nr. 4301 din 26 septembrie 2020 a Comisiei Electorale Centrale ca fiind ilegală în partea stabilirii/deschiderii numărului total de 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată; constatarea încălcării art. 32 alin. (3) lit. b) și c) din Codul Electoral de către Comisia Electorală Centrală la formarea numărului de secții de votare în număr de 45 pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată; precum și obligarea Comisiei Electorale Centrale de a modifica numărul de secții de

votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) ținând cont de prevederile art. 32 alin. (3) lit.b) și c) din Codul Electoral, Curtea de Apel Chișinău le-a respins ca fiind neîntemeiate.

Referitor la pretenția cu privire la constatarea încălcării art.32 alin.(3) lit. b) și c) de către Biroul politici de reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborării propunerilor legate de cele 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului, cât și a lipsei obiecțiilor formulate, instanța de fond a conchis că Biroul politici de reintegrare este o subdiviziune a Cancelariei de Stat, a cărui scop de bază este asigurarea unui suport organizatoric și informațional în vederea realizării politicii Guvernului în domeniul reintegrării țării.

Respectiv, între Comisia Electorală Centrală și Biroul politici de reintegrare a avut loc o cooperare intensivă și eficientă, în vederea asigurării desfășurării în bune condiții a alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, în acest sens Biroul politici de reintegrare prezentând copiile a mai multor acte de corespondență dintre autoritățile publice menționate, care au avut drept scop asigurarea respectării prevederilor art.32 din Codul Electoral.

Astfel, Biroul politici de reintegrare și-a exercitat în deplinătate și cu maximă tenacitate responsabilitățile sale care izvorăsc din prevederile art.32 alin. (1) din Codul Electoral. Deci, nu există nici un motiv elocvent în vederea constatării încălcării reglementărilor în sfera electorală, de către Biroul politici de reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborării propunerilor legate de secțiile de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria), cât și a lipsei obiecțiilor formulate.

Mai mult decât atât, organul responsabil de organizarea secțiilor de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova, pentru alegătorii localităților din stânga Nistrului (Transnistria), este Comisia Electorală Centrală, respectiv, prevederile art. 32 alin. (3) lit. b) și c) din Codul Electoral, la care face referință reclamantul, nu sunt incidente Biroului politici de reintegrare.

Curtea de Apel Chișinău a mai menționat că, prin acțiunea în contestare a actului administrativ normativ, reclamantul în calitate sa de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr nu a indicat care este dreptul său lezat prin hotărârea contestată și nici reprezentantul său în cadrul ședinței de judecată nu a putut invoca clar încălcarea dreptului reclamantului prin actul administrativ contestat, ultimul invocând imposibilitatea concurentului electoral de a se prezenta în cadrul localităților din stânga Nistrului pentru a prezenta programul său electoral.

Din aceste considerente, prima instanță a apreciat ca fiind neîntemeiată pretenția reclamantului cu privire la constatarea încălcării art. 32 alin. (1) lit. b) și c) din Codul Electoral de către Biroul politici de reintegrare, cu referire la manifestarea pasivității în vederea elaborarea propunerilor legate de cele 42 secții de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului (Transnistria) conform anexei la hotărârea menționată cât și lipsei obiecțiilor formulate.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea încheierii și a hotărârii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, la data de 9 octombrie 2020, Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr le-a contestat cu recurs, solicitând în urma completării recursului din 10 octombrie 2020, admiterea acestuia, casarea hotărârii și a încheierii recurate ce constituie obiectul prezentului recurs cu emiterea unei noi decizii, de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată anexată la dosar, suplimentar invocându-se că recurentul-reclamant Andrei Năstase a fost privat de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul procesului de judecată, deoarece cauza în fond a fost examinată în absența sa, care nu s-a prezentat în ședința de judecată din motive ce nu-i pot fi imputate și anume pentru că nu a fost legal citat despre data, ora și locul examinării cauzei.

Totodată, cu referire la ilegalitatea hotărâii recurate ce ține de fondul cauzei, recurentul Andrei Năstase a specificat că prima instanță nu a intrat în esența examinării cauzei și nu a verificat pe deplin înscrisurile anexate, obiecțiile formulate cât și declarațiile părților antrenate în procesul judiciar. Or, prin pronunțarea unei astfel de soluții, instanța de judecată a confirmat că de fapt nici nu a studiat cerințele formulate prin cererea de chemare în judecată cât și obiecțiile suplimentare depuse la dosarul administrativ.

Tot aici, a precizat că în cererea de chemare în judecată, a fost menționat faptul că intimatul nu a respectat art. 32 alin. (3) lit. b) din Codul electoral. Iar în cadrul ședinței de judecată la întrebările adresate reprezentantului Comisiei Electorale Centrale de către avocatul Ion Botnarenco și instanța de judecată cu privire la cum au fost respectate prevederile art. 32 alin. (3) lit. b) Cod Electoral, acesta a comunicat că înregistrarea prealabilă nu a stat ca un criteriu al deschiderii secțiilor de votare, or, criteriul cel mai important care a stat a fost informația de la scrutinul precedent, Comisia Electorală Centrală înțelegând că nu va fi tot acel număr de cetățeni la vot.

Astfel, recurentul a conchis că reprezentantul Comisiei Electorale Centrale însăși a confirmat, prin răspunsurile menționate că la deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului, Comisia Electorală Centrală nu a ținut cont de prevederile art. 32 alin (3) lit. b), din motiv că acest criteriu prevăzut de articolul menționat pentru Comisia Electorală Centrală este unul facultativ și nu a stat la baza deschiderii secțiilor de votare.

În aceeași ordine de idei, recurentul a relevat că în cererea de chemare în judecată, a fost menționat și faptul nerespectării de către Comisia Electorală Centrală și a art. 32 alin.(3) lit. b) și c) din Codul Electoral.

Or, analizând materialele dosarului administrativ și actele prezentate în mod suplimentar de către Comisia Electorală Centrală se observă lipsa (înscrisurilor) cu privire la înregistrările prelabile de la scrutinele precedente în baza cărora a fost format numărul secțiilor de votare.

Respectiv, recurentul a invocat în cadrul ședinței de judecată la întrebările adresate reprezentantului Comisiei Electorale Centrale de către avocatul Ion

Botnarenco cât și instanța de judecată cu privire la cum au fost respectate prevederile art. 32 alin. (1) Cod electoral, acesta a răspuns că pe 25 iunie 2020 au transmis Biroului de politici și reintegrare lista cu sediile secțiilor de votare în număr de 47 care urmează a fi deschise, iar ulterior când au decis constituirea a 42 de secții de votare pentru cetățenii din stânga Nistrului au informat Biroul politici de reintegrare.

Totodată, recurentul a menționat că la alte întrebări acordate, reprezentantul Comisiei Electorale Centrale a răspuns evaziv, iar când a fost întrebat unde este lista prealabilă anexată cu propunerea deschiderii secțiilor de vot în număr de 42, prin care se confirmă că a fost adusă la cunoștință Biroului politici și reintegrare, acesta s-a eschivat să ofere răspuns și nu a confirmat existența unui asemenea înscris, prin care în urma modificării sediilor secțiilor de vot, numărului de secții de vot cât și aplasarea acestora în incinta încăperilor nu a fost prezentată în mod repetat Biroului politici și reintegrare, fapt ce poate fi confirmat prin materialele dosarului admisnitativ.

Recurentul a mai invocat că instanța de judecată în mod selectiv și-a expus poziția asupra argumentelor formulate în cererea de chemare în judecată, lăsând fără apreciere obiecțiile (cererea de completare) anexată la materialele cauzei.

Referitor la drepturile încălcate prin hotărârea nr. 4301 din 26 septembrie 2020 a Comisiei Electorale Centrale, Andrei Năstase a indicat că în calitate de concurent electoral dispune de dreptul constituțional de a participa la scrutinul electoral organizat conform regulilor prestabilite de Codul Electoral, iar Comisia Electorală Centrală nu este în drept să-și exercite atribuțiile legale în favoarea unuia dintre candidați, în speță fiind cazul candidaților de dreapta, care mizează pe electoratul din Transnistria, realizând contrar prevederilor art. 16 din Constituție acțiuni de discriminare a electoratului din alte regiuni, inclusiv din diasporă.

Or, atât Comisia Electorală Centrală cât și instanța de contencios administrativ este obligată să-i asigure dreptul la un scrutin electoral, organizat și desfășurat conform regulilor clar prestabilite de art. 2, 12, 51 Cod electoral și conform standardelor democratice. Aceasta deoarece, în joc este pus dreptul său de a beneficia de asigurarea preeminenței dreptului, caracteristicilor democratice ale statului, așa cum sunt definite la art. 1 alin. (3) din Constituție, dreptul la nediscriminare prevăzut de art. 16 din Constituție, dreptul la alegeri, corecte organizate conform standardelor democratice, dar nu conform intereselor promovate de partidul de guvernământ în favoarea candidatului său.

Cu referire la ilegalitatea încheierii din 8 octombrie 2020 privind respingerea cererii de recuzare în privința judecătorului raportor, recurentul a relatat că în cadrul examinării cauzei, judecătorul nominalizat a enunțat o serie de afirmații îndoielnice față de decizia Curții Supreme de Justiție din 5 octombrie 2020, exprimându-și opinia în discuție cu reprezentantul Comisiei Electorale Centrale sub formă de revoltă și nedumerire în privința aprecierilor juridice oferite de Curtea Supremă de Justiție speței în cauză, motiv fiind casarea încheierii din 2 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Conform recurentului, aceste afirmații față de decizia din 5 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție în cadrul ședinței de judecată, pune la îndoială imparțialitatea judecătorului asupra obiectivității soluționării cauzei în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Prin urmare, recurentul a considerat că judecătorul raportor a fost de-a dreptul interesată în soluția sa, deci ea nu a fost imparțială și procesul a fost deturnat de la rolul său, nemaifiind echitabil. De aceea, în acest domeniu, nu doar imparțialitatea este esențială, ci și aparența de imparțialitate. Judecătorul nu doar că trebuie să fie imparțial, ci să și apară în ochii celorlalți ca imparțial, tocmai pentru a-și menține încrederea părților în justiție într-o cauză și publicului larg.

În final, Andrei Năstase a indicat că nu este de acord cu hotărârea și încheierea din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acestora și emiterea unei decizii, de admitere integrală a acțiunii.

La data de 9 octombrie 2020 și respectiv, la data de 10 octombrie 2020, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi a participanților la proces, în adresa intimatei Comisia Electorală Centrală cât și a terților Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Inspectoratul General al Poliției, a fost expediat pentru informație și cunoștință copia cererilor de recurs depuse de Andrei Năstase împotriva încheierii și a hotărârii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, oferindu-i-le posibilitatea depunerii referințelor.

Prin referințele depuse la data de 11 octombrie 2020 și, respectiv la data de 12 octombrie 2020, Biroul Politici de Reintegrare din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova, Comisia Unificată de Control din cadrul Cancelariei de Stat a Guvernului Republicii Moldova și Comisia Electorală Centrală au solicitat respingerea recursului depus de Andrei Năstase cu menținerea actului judecătoresc recurat.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, la caz, se contestă hotărârea Comisiei Electorale Centrale în perioada electorală în cazul alegerilor prezidențiale.

Respectiv, speței în conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 coroborat cu art. 2 alin. (2) Cod administrativ, conform căruia, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor

prezentului cod, inclusiv la termenul de depunere a recursului împotriva hotărârii judecătorești sunt aplicabile normele Codului electoral, care față de Codul administrativ sunt norme juridice speciale, aplicabile anumitor categorii de raporturi sociale și/sau subiecți strict determinați.

În conformitate cu art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel - un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Totodată, completul reține că potrivit art. 241 alin. (2) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel care nu se contestă separat cu recurs pot fi contestate odată cu fondul, dacă prezentul cod sau alte legi nu prevăd pentru încheierile judecătorești nicio cale de atac.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 9 octombrie 2020 (vol.II,f.d.141) este în termen, având în vedere că hotărârea instanței de fond care se solicită a fi anulată a fost adoptată la 8 octombrie 2020 (vol.II,f.d.97), iar încheierea prin care a fost respinsă propunerea privind recuzarea judecătorului raportor de la examinarea cauzei de contencios administrativ se contestă odată cu fondul hotărârii.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Cu referire la recursul depus de Andrei Năstase împotriva hotărârii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs reține prevederile art. 73 alin. (7) Cod electoral, conform cărora contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ. Iar conform art. 74 alin. (1) din același cod, instanța de judecată adoptă și pronunță hotărârea în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Codului administrativ.

Totodată, conform art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt,

pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Cu referire la argumentele de procedură invocate în recurs precum că, instanța de fond la examinarea cauzei nu a asigurat respectarea principiului disponibilității în drepturi a părților la proces, recurentul-reclamant Andrei Năstase fiind privat de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul procesului de judecată, deoarece cauza în fond a fost examinată în absența sa și a reprezentantului său, care nu s-au prezentat în ședința de judecată din motive ce nu le pot fi imputate și anume pentru că nu au fost legal citați despre data, ora și locul examinării cauzei, Colegiul reține că reprezentantul recurentului Andrei Năstase avocatul Ion Botnarenco a fost prezent în ședința de judecată la etapa ascultării explicațiilor participanților la proces, oferind explicații în acest sens, iar când a fost pusă în discuție posibilitatea finalizării examinării cauzei în fond, acesta a înaintat propunere de recuzare a judecătorului raportor, motiv pentru care instanța de fond prin încheierea protocolară a ridicat cauza de la examinare și a transmis-o în cancelaria civilă și de contencios administrativ pentru a fi examinată (vol.II,f.d.63A).

Faptul că după examinarea propunerii de recuzare și transmiterii dosarului nemijlocit completului de judecată care a început cauza în fond, reprezentantul reclamantului Andrei Năstase, avocatul Ion Botnarenco nu a fost prezent, nu poate fi imputat instanței de judecată care și-a îndeplinit obligația pozitivă și l-a citat legal despre data, ora și locul ședinței de judecată din 8 octombrie 2020 (vol.II,f.d.55-56), însă după examinarea cererii de recuzare, care a fost depusă de el însuși, reprezentantul reclamantului nu s-a prezentat în ședința de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării și nici nu a solicitat amânarea examinării cauzei.

La rândul său, prima instanță ținând cont de domeniul specific de activitate a legislației electorale care stabilește termene restrânse de examinare și soluționare a litigiilor electorale și având în vedere că cauza în fond, s-a judecat anume la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Năstase, corect a considerat posibilă continuarea examinării cauzei în lipsa părții absente, care a fost legal citată, motiv pentru care a purces la examinarea cauzei în fond, în final pronunțând dispozitivul hotărârii contestate.

Or, neprezentarea reprezentantului legal citat nu împiedică examinarea cauzei, cu atât mai mult că conform art. 47 alin. (3) în coroborare cu art. 218 lit. c) Cod administrativ, culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat. Participanții la proces care sau prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară

Astfel, în situația relatată, având în vedere diligența părților de a urmări desfășurarea procesului, precum și obligația participanților la proces, Colegiul conchide că reprezentantul recurentului a eludat obligația sa de a-și valorifica

drepturile procedurale – de a se prezenta în ședința de judecată, or, conform art. 24 Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Referitor la recursul depus de Andrei Năstase împotriva încheierii din 8 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins propunerea privind recuzarea judecătorului raportor de la examinarea cauzei de contencios administrativ, instanța de recurs relevă că prima instanță corect a stabilit faptul că circumstanțele invocate în susținerea cererii de recuzare nu se încadrează la temeiurile stipulate la art. 49 și 50 Cod administrativ, care reglementează în mod exhaustiv temeiurile de recuzare a judecătorilor și a inadmisibilității participării judecătorului la judecarea cauzei.

Or, discuția juridică dintre instanța de judecată și reprezentantul pârâtei cu referire la decizia din 5 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție nu denotă faptul existenței unei împrejurări ce ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorilor, cu atât mai mult că prevederile art. 202 alin. (2) în coroborare cu art. 219 alin. (4) Cod administrativ indică expres că nu este un motiv pentru suspiciuni de părtinire indicațiile verbale ale judecătorului, în cadrul unei discuții juridice, sau scrise asupra situației de drept. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

Mai mult că Andrei Năstase nu a demonstrat nici faptul că judecătorul vizat a dat dovadă de motive serioase din care să rezulte interesul lui în cauza supusă judecării.

De altfel, dacă pentru orice bănuială de imparțialitate magistratul ar putea fi recuzat, s-ar ajunge la o situație la fel de nelegală, în special, orice parte ar avea posibilitatea de a-și alege după bunul ei plac judecători.

În subsidiar, judecătorul are obligația profesională ca în cauzele ce le judecă, să afle adevărul și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, asigurând prin tot ce face, supremația legii.

Prin urmare, în speță instanța de judecată corect a concluzionat că nu există temeiuri pentru ca imparțialitatea judecătorului să fie pusă la îndoială rezonabilă.

Respectiv, circumstanțele invocate de către Andrei Năstase, în susținerea cererii de recuzare nu indică la existența unor prejudecăți sau idei preconcepute a magistratului recuzat susceptibile de a afecta imparțialitatea subiectivă. Or, faptul că acesta nu are încredere în judecătorul recuzat, nu constituie temei de admitere a cererilor de recuzare.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Andrei Năstase, candidat la funcția de

Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Andrei Năstase, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către Partidul Politic Platforma Demnitate și Adevăr se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan